

(במסגרת)

הרב שילה רפאל, 48, פנים מוכרות בצבור הישראלי, בנו של ד"ר יצחק רפאל לשעבר שר הדתות ונכדו של משהג ה"מורח" הרב יהודה לייב מיימון (פישמן) ז"ל, אישיות בזכות עצמה. לאחרונה נשא דברים מרשימים על חיים בצוותא בין דתיים לחילוניים בטקס הנפקת בול על שם סבו המנוח. השר גד יעקבי היטה אוזן והגיב: "הלואי והיו לנו עוד רבנים מסוג זה". שירת בצה"ל, מכהן כיו"ר בית הדין הרבני בירושלים. פתר בעיות סבוכות ביותר של עגינות בישראל. גם עו"ד שרון שנהב, היועצת המשפטית של נעמ"ת בירושלים, גומרת עליה את ההלל ומפנה אליו חיקים קשים. רבה של שכונת קריית משה בירושלים, נואם ומטביר מבריק, מקובל הן על הצבור הדתי והן על הצבור הלא דתי, בקריית משה אין זורקים אבנים ואין סוגרים רחובות בשבת. יש לזקוף זאת לזכותו של הרב שילה רפאל. חמיד מוצא את הגשר, חבר הנהלת מוסד "הרב קוק", כחב בעצמו שני ספרים ופרסם מאות מאמרים בחקר ההלכה. מבקר ספרותי, מרסס ביד אמן דמויותיהם של גדולי המשפט, אשכולית. לאחרונה מוזכר שמו כמועמד מוסכם על כל החוגים כרב ראשי בנחניה, במקומם של הרב ישראל לאו. בימים אלה חזר ממסע הרצאות בארה"ב, וניאוח להעניק ראיון קצר לסופר "דבר", למרות טרדותיו ערב חג הפסח.

הרב רפאל איזו בש ורה אתה מביא אתך מארה"ב?

לא שובה. הרבה יורדים, הרבה ניכור למדינת ישראל, נסיון להדגשת השלילה בארץ והעדפת הנוחיות בחו"ל. אתה שמוע עברית לא רק בברוקלין ובקוינס ובניו-ג'רסי, אלא גם ב"פיטס - אבניו", אזור היקרה המפורסם של מנטן, אומרים בהלצה, ששפת והדיבור הראשונה אצל היהודים בניו-יורק היא עברית, אחריה באה אידיש ורק אחריה אנגלית... מליון יהודים ירדו מישראל מזמן הקומה המדינה, מצב עגום.

מה לדעתך ניתן לעשות בנידון?

הצרה היא שיש גם כאלה המועדדים ירידה. בארה"ב מופיעים מספר עתונים של יורדים החוש-פים כל מחדל הקשור בישראל. רק תופעות שליליות, זה הזכיר לי את העתונות בארץ... לדעמי, אומר הרב רפאל, צריך לשנות את מערכת ההסברה שלנו מן הקצה אל הקצה, עלינו להדגיש

להדגיש את חיי הרוח בישראל ולקרוא לחזור לשרשים, אין שום ערובה ליהודי היושב בגולה, אחד מגדולי החסידות רבי אלימלך מליז'נסק אומר בספרו: "נועם אלימלך" על דברי חז"ל:

' כל הדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלוק וכל הדר בחו"ל כמי שאין לו אלוק', שהדר בא"י

אף אם אינו שומר מצוות אלק הריהו כמי שיש לו אלוק והדר בחו"ל, אף אם הוא שומר

וזה כמי שאין לו אלוק. הדגשת הסכנה שבהתבוללות וטמיעה, אולי תביא בעקבותיה, עליה.

ן השליחים שלנו לשם צריכים להיות מצויינים בקורטוב של מסורת...

זה חדש בהידות ארה"ב?

ית ארצות הברית היא תופעה מעניינת ומיוחדת במינה, מצד אחד 50 אחוז של נשואי

תערוכה, ניתוק כל קשר עם הדת והמדינה, נטישת ערכים. ומצד שני התעוררות גדולה ושיבה למקורות. אי אפשר להחלים מהציבור האורתודוקסי הענקי, הקיים בניו-יורק. בפעם הראשונה ביקרתי בקהילת הספרדיות שבפלטבוש, קהילות אורתודוקסיות ואולטרה אורתודוקסיות מפוארות, "שערי ציון" "עטרת תורה", "אהי עזר" ועוד. אנשיהם קשורים בקרש אמיץ והדוק עם ישראל ותורמים בעין יפה. ל"בונדס" ולמגביות אחרות דומות. תוסיף עליהן ישיבות כמו ישיבת "מיר", ר"חיים ברלין, תורה ודעת, לקווד, ועוד ועוד. הרי לפניך תורה בתפארתה. בבורו פארק לבד כיום מצויים למעלה ממאה אלף יהודים דתיים וחרדים. הייתי גר ב"ישיבה יונברטיטי" בניו-יורק והתרשמתי עמוקות מהנוער הדתי לאומי, שבוגריו תופסים עמדות נכבדות כמרבצי תורה, רופאים, מהנדסים וכו', אבל כל זה מחויר לעומת ההתבוללות הנוראה האוכלת כל חלקה טובה. איך אמר פעם חבר הנהלת הסוכנות הרב מרדכי קירשבלום, "מצאתי בארה"ב מצד אחד יהודים שהחלו להניח הפילין של רבינו תם, ומאידך יהודים שהפסיקו להניח הפילין כלל!"

- ומארה"ב לישראל. אתה מכהן כיו"ר בית הדין הרבני בירושלים *קאזעקאזע* מדוע תדמיתם של בחי הדין הרבניים בישראל היא בשפל המדרגה? לצעתי עוול בל יכופר עושים העתונות וכלי התקשורת לבחי הדין, אילו היו יודעים כמה מסירות נפש, עמל ויגיעה משקיעים בחי הדין הרבניים בפתרון בעיות איש/ומבוכות, בטוחני שהיו מחייחסים אחרת. לדוגמא: אחד מדייני ירושלים סיכך נפשו ונסע לאקס-סלוו-דור, שם נפגש עם איש מחחרת, הוא הרכיב במקום בית דין מקומי והחתיים את הבעל על יפוי-כוח לתת גט לאשתו שנותרה פגונה בישראל, כל זה שלא על מנת לקבל פרס, המקרה הופנה לבית הדין ע"י ויצ"ו. לאחר שהאשה שוחררה מכבלי העיגון התעורר ויכוח בין נשות ויצ"ו האם לשגר מכתב תודה לבית הדין או לא, עד היום אחר שנתיים, המכתב לא הגיע... מהי הסיבה, לדעתך, שהעתונות "יורדת" עליכם?

לדעתי, אנחנו מזוהים כחלק מן הממסד הדתי, כשם שהעתונות מנסה לחשוף מחדלים ביהדות הדתית. כך היא מנסה לקעקע את בחי הדין הרבניים. אילו היינו שייכים למשרד המשפטים יחכן שהמצב היה נראה אחרת. אנו כפופים למשרד הדתות והרי לך סיבה להתקיף... הציבור שכח שבחי הדין הרבניים הם מערכת משפטית המעוגנת היטב בחוק. כל פסק דין שלנו ניתן לאכיפה ולביצוע ע"י הרשויות המוסמכות. אבל בהעדר מערכת הסברה משומנת-זוהי התמונה העגומה...

-לאחרונה נערך כנס של שופטים מחוזיים והוזמנת לשם כמרצה אורח, מהי התרשמותך? לא רק אני הוזמנתי, הושמנו יחד אתי שלושה דיינים נוספים ואני רוצה להזכיר מה שאמר פעם סבי הרב מיימון ז"ל, על מערכת היחסים בינו לבין דוד בן גוריון: "היתה בינינו

השפעה גומלין, אחד השפיע על השני, אף בנידון דיינים ושופטים למדו להכיר סלכבו אחד

כבוד

את השני ואני מקווה שהדבר ישא פרי, בעתיד. לפי הצעתו של השופט החמוזי פינקלמן

מירושלים, יוקמו ועדות משותפות של שופטים ודיינים שעסקו באותם היקפים בהם

מתקיימים דיונים מקבילים. הן בבית המשפט המחוזי ובן בבית הדין הרבניים. הדבר גורם

כרגע טבל רב לצבור. השבוע קיבלתי מכתב מכב' שופט בית המשפט העליון ד"ר שלמה לויין

מנהל המכון להשתלמות שופטים, בו הוא מציין כי השופטים הביעו את שביעת רצונם מן המפגש

המשותף ומהחלפת דעות והוא מקוה להמשיך שיתוף פעולה.

-אומרים עליך כי אינך נרתע מאיש וכדיין הכנסת רב לתקופה מסוימת לבית הסוהר בגין

סירוב לתת גט לאשתו?

הציווי הנאמר בתורה: "לא תגורו מפני איש", מחייב את כל דייני ישראל ואני מאמין ומקוה

שכך נוהגים כל דייני ישראל. יתכן שיש לי חוספת עצמה מבית סבא ואבא, שאני מפעיל אותה

בשעת הצורך. אותו "רב" במרכאות שהזכרת סירב לתת גט לאשתו למרות שהיותו עקר, והוא

הוכנס על ידי לפני השנה שבוע לפני חג הפסח לבית הסוהר בגין בזיון בית הדין. את

ההגדה של פסח "השתא עבדי לשנה הבאה בני חוקין" קרא בין כחלי כלא רמלה, פלא היו לי

כל נקיפות מצפון. בית המשפט העליון שיחרר אותו ונימוקו עמו. לצערי נמלט ה"רב"

לארצות הברית והאשה יושבת אף היא שם עדיין ממחינה לגט. אילו היה כאן היינו פותרים

את הבעיה.

-אתה מכהן כרב וכדיין, האם אין אלו שני הפקידים הסותרים זה את זה?

שאלה טובה שאלת. כרב אני מסביר, מרביץ תורה, מנסה להציג את המאור שביהדות בדרכי

נועם. כדיין אני פוסק, קובע, חותך את הדין. אולם גם כדיין, לעתים אני פושט את גלימת

השופט ועוטה גלימה של רב, עלינו להבין כי אנו באים לפסוק הלכה לצבור שברובו איננו

מכיר בה. לעתים אף בז לה ומחנכר אליה. לכן דיין גם חייב להסביר, להאיר פנים, למצוא

את המלים המתאימות ואת ההגדרה הקולעת. בזה הפקידנו קשה משל שופטים. הם אינם חייבים

להסביר, זהו החוק ותו לא. אבל דיין אין הדבר כן, לכן הפקידו כרב מסייע לי גם כדיין.

ולעתים גם כרב אני משתמש במקל חובלים ועומד על משמר ההלכה כנגד אלה הבאים לקעקע

אוהה.

-לסיום כיצד אתה רואה את היחסים בין דתיים ללא דתיים בישראל?

אם ימשיכו נציגי הצבור הדתי ללכת בדרך בה הלכו עד עתה, אני צופה שחורות. עלינו לרדת

בכלל מדרך הזאת של חקיקה דתית במדינה, ולא אשקף על אשקף טוואציה הקיימת לכך, חבל

על המאבק, הגורם גם לחילול השם, כולנו זוכרים את המלחמה הטפשית על שעון הקיץ, שלו שנים כפו על הצבור החילוני שעון שלא לפי רוחו. ובסוף נשברו. לשם מה הייתה המלחמה? בכל העולם הדבר מקובל ואין פוצה פה. הרי אין שום טיעון הגיוני בהלכה לא לקיים שעון קיץ. אפשר להסתדר עם התפילה, עם השבת, הרי הצבור הלא דתי אינו סומא בארובה, שאפשר להונות אותו כאילו יש טעמים הלכתיים סמויים נגד השעון. ולחסוך למדינת ישראל כך וכך מילוני דולארים זו אינה מצוה? כך גם בענין האיצטדיון בירושלים, אי אפשר לכפות. יש רק להסביר. צריך למצוא נוסחה משותפת שדתיים וחילוניים יוכלו לחיות יחד כאן במדי שלנו, לכן יש לאמר להם, כלך לך מדרך החקיקה והכפייה ואמץ לך את דרך ההסברה והשכנו המלבי"ם ז"ל אומר על הפסוק: "דבר ה' היה בפני ומילתו על שלוני" צריך לדעת לא רק לאמר אלא איך לאמר...
 אנו נמצאים בערב חג הפסח, "את פתח לו" - ושאינו יודע לשאול זוהי המשימה. בדרכי נועם במילת נוחם, בהרבה אהבת הבריות נלמד תועים בינה.....